

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Člankovina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici štev. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 25. oktobra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 127.

Reforma finančne uprave.

Na podlagi pooblastila člena 343 finančnega zakona (1928/29) je minister za finance izdal te dni uredbo o organizaciji finančne upravne službe, ki je objavljena v »Službenih Novinah« z dne 20. oktobra 1928.

Najvišja finančna upravna oblast ostane minister financ, kateremu so podrejene oblastne finančne direkcije. Finančnih oblastnih direkcij bo 14, med njimi oblastna direkcija v Ljubljani za področje ljubljanske in mariborske oblasti. Finančnim oblastnim direkcijam so podrejene:

1. za davčno, takšno in blagajniško-računsko službo davčne uprave;
2. za carinsko službo carinarnice in carinski oddelki;
3. za katastersko službo katasterske uprave;
4. za službo finančne kontrole srezke uprave finančne kontrole in tej upravi podrejeni oddelki finančne kontrole.

Sedež in teritorialno področje najnižjih finančnih upravnih oblastev odredi minister za finance.

Na čelu oblastne finančne direkcije bo stal oblastni finančni direktor, ki ima v osebnih, carinskih in tudi ostalih zadevah, na primer glede nabavk za uradne potrebščine precejšen delokrog.

Finančna direkcija bo imela pet oddelkov:

1. za državno računovodstvo;
2. za neposredne davke;
3. za trošarino, takse in finančno kontrolo;
4. za carine;
5. za kataster in državna posestva.

Finančne prokureture se v sedanji obliki ukinejo in bo v njihov delokrog spadajoče zadeve opravljal poseben odsek direkcije, ki se ustanovi za področje ene ali več direkcij.

Posamezni oddelki direkcije bodo imeli sledeči delokrog:

1. Oddelek za državno računovodstvo.

Oddelek bo vršil računsko-blagajniško službo za vse državne ustanove na svojem področju, opravljal kontrolo nad računsko-blagajniško službo pri davčnih upravah in carinarnicah na področju direkcije, pripravljati material za državni proračun, izvrševal ta proračun za svoje področje in sploh vršil pri direkciji vse v računsko in blagajniško stroko spadajoče posle.

2. Oddelek za neposredne davke.

Ta oddelek ima med drugim sledeči delokrog:

1. odmerja družbeni davek;
2. pregleduje in odobrava odmero neposrednih davkov vseh vrst in davka na poslovni promet;
3. dovoljuje odpise zastarelih in neizterljivih davkov do 500 Din in povračilo preplačil do iste vsote;
4. rešuje v drugi instanci vse pritožbe, ki se nanašajo na odmero davka, kolikor niso za to pristojni reklamacijski odbori, odločanje o pritožbah proti davku na poslovni promet, čigar osnovo je ugotovil davčni odbor, spada v kompetenco reklamacijskega odbora;
5. nadzoruje poslovanje davčnih uprav;
6. odloča o prošnjah za začasno davčno prostost novih hiš;
7. rešuje pritožbe proti eksekucijskemu postopanju za izterjanje državnih dajatev;
8. odloča o prošnjah za odlog plačila neposrednih davkov do 5000 Din največ.

3. Oddelek za trošarino, takse in finančno kontrolo.

V delokrog tega oddelka spada med drugim:

1. reševanje prošelj za povračilo neplačanih in neutemeljeno plačanih, odnosno o odpisu zastaranih in neizterljivih taks in trošarin do 500 Din;
2. vrši takšno revizijo državnih oblastev in uradov, samoupravnih edinic in privatnih podjetij;
3. rešuje v drugi instanci pritožbe proti odlokom in razsodbam davčnih uprav v taksnih zadevah;
4. izdaja pravico za točenje pijač in odmerja točilne takse;
5. dovoljuje trošarine prosto nabavo trošarinskih predmetov za industrijske, obrtne, poljedelske in znanstvene namene v okviru veljavnih zakonov;
6. odloča o ustanovitvi preiskave, katere pošilja generalni direkciji davkov razen onih, ki zadevajo prestopke po členih 42, 44 in 45 zakona o državni trošarini in tihotapske prestopke, ako pri krajsana trašarina ne presega 300 Din;
7. nadzoruje poslovanje finančne kontrole.

4. Oddelek za carine.

Oddelek za carine ima poleg drugih sledeče naloge:

- a) kontrolno poslovanje in računsko dokumente podrejenih carinarnic;
 - b) odloča v prvi instanci o sledečih zadevah:
 1. da se uvozno in izvozno carinjenje selitev izvrši na stanovanju;
 2. kdaj naj se pri sporu meri blago pri sprejemu v carinska skladišča;
 3. o pravilnosti dokumentov, ki se z deklaracijo vred predložijo, ako jih carinarnica odkloni kot nezadostne;
 4. o povračilu pomotoma zaračunjenih davščin do 5000 Din in o povračilu, ako se je porabila napačna postavka, do vsote 5000 Din in plačala v tekoči proračunski dobi;
 5. o povračilu vsled porabe napačne postavke previsoko plačanih davščin iz pretekle proračunske dobe brez ozira na vsoto;
 6. o povračilu za poštno pakete, ki se vračajo v inozemstvo, za vsoto preko 10.000 Din iz tekoče proračunske dobe, a brez ozira na višino vsote iz pretekle proračunske dobe;
 7. o umestnosti pripomb, stavljenih pri reviziji carinskih dokumentov;
 8. o povratku blaga preko druge carinarnice nego preko one, ki je naznačena v deklaraciji.
 9. o podaljšanju roka, v katerem se pogojno množeno blago mora vrniti v inozemstvo in o podaljšanju roka, v katerem se prevozno blago mora izročiti izhodni carinarnici;
 10. da se blago pošlje na carinjenje drugi carinarnici;
 11. o povračilu carine na izvozno blago, ako se iztvari pri drugi carinarnici nego pri oni, pri kateri je bilo opravljeno izvozno ocarinjenje;
 12. kontrolna poraba blaga, ki je bilo proti kontroli porabe oproščeno plačila vseh ali nekaterih davščin.
- Za reševanje važnih zadev in vprašanj, ki spadajo v delokrog tega oddelka, se postavijo posebni kolegiji.

5. Oddelek za kataster.

V delokrog tega oddelka spadajo administrativne in tehnične zadeve zemljiškega katastra.

V prvi instanci poslujejo v davčnih taksnih in trošarinskih zadevah davčne uprave, ki nadomeste sedanja davčna okrajna oblastva (v Ljubljani davčno

administracijo) in davčne urade. Davčne uprave bodo torej poleg odmeritve poslov vršile tudi blagajniško službo.

Carinarnice, katasterske uprave in srezke finančne kontrole bodo poslovale v okvirju sedanjega delokroga. Izpremeni se le deloma delokrog katasterske uprave, kateri pripade naloga, da odmerijo zemljiški davek.

Z novo uredbo se ukinejo v Sloveniji poleg finančne prokureture v Ljubljani finančno okrajno ravnateljstvo v Ljubljani in Mariboru, vsa okrajna davčna oblastva in vsi davčni uradi. Njihov delokrog preide deloma na finančno direkcijo, deloma pa na davčne uprave. Ukine se tudi delegacija ministrstva financ v Ljubljani, katere delokrog preide na finančno direkcijo, ki prevzame tudi delokrog z uredbo ukinjenega oblastnega inspektorata finančne kontrole.

Prizivna komisija za dohodnino in deželna pridobninska komisija v Ljubljani ostaneta v funkciji, dokler ne prične poslovati reklamacijski odbor po novem davčnem zakonu.

Agende davka na poslovni promet, ki jih je do sedaj vršila delegacija ministra financ v Ljubljani kot II. instanca, prevzame nova finančna direkcija v Ljubljani, dokler ne prične poslovati omenjeni reklamacijski odbor.

To je kratka vsebina nove reforme finančne uprave. Reforma pomenja v naši upravi odločen korak naprej v decentralizaciji finančne uprave. Edino napako ima reforma v zvezi z davčnim zakonom v tem, da odkazuje odmero družvenega davka v delokrog finančne direkcije, pritožbe proti tem odmeram pa v delokrog generalne direkcije davkov, ki si je stvarno, povsem neupravičeno prilastila odločanje o teh predmetih, o katerih so desetletja brezhibno odločale pokrajinske instance.

V ostalem vstreza reforma željam gospodarskih krogov, ki so se od nekdaj prizadevali, da se kompetenca pokrajinskih drugih instanc čim bolj razširi in jim določi čim širši delokrog. S tega stališča bi bilo torej želeli, da se delokrog finančnih direkcij razširi posebno v taksnih, trošarinskih in carinskih zadevah.

Važno je še tudi vpašanje sedežev davčnih uprav. Odločitev o tem vprašanju si je minister za finance pridržal. Upamo, da bo pri odločitvi z zadostni meri upošteval interese prebivalstva in da bo postavil davčne uprave ne le tam, kjer to zahtevajo interesi finančne uprave, ampak da se bo oziral tudi na prometne prilike in interese davkoplačevalcev, da se jim preveč ne oteži obsevanje s finančnimi oblastmi.

Za davkoplačevalce je važna tudi izprememba, da o pritožbah proti davku na poslovni promet, kolikor gre za očno prometa, ne bo več odločala finančna uprava v lastnem delokrogu brez sodelovanja zastopnikov davkoplačevalcev, ampak da preide to odločanje na reklamacijski odbor, v katerem bodo zastopani tudi davkoplačevalci.

BOLGARSKO POSOJLO.

Generalni ravnatelj bolgarske Narodne banke Ivanov se je vrnil iz Londona in je poročal vladi o dosedanjih zaključkih pogajanj glede bolgarskega stabilizacijskega posojila. Dejal je, da bi se mogla pogajanja definitivno zaključiti v 10 dneh. Brž ko bo posojilo perfektno in ga bo sobranje odobrilo, bo prišla na vrsto stabilizacija leja. Dotični zakonski načrt je že izgotovljen.

POGAJANJA S ČESKOSLOVASKO.

Pogajanja za tarifni del Irgovinske pogodbe med našo državo in češko-slovaško republiko, ki so za nas odlične važnosti, so se pričela ta teden in bodo predvidoma trajala več dni.

* * *

UREDITEV ODNOŠAJEV Z GRČIJO.

V ministrstvu zunanjih del sestavljajo zaključna besedila petih konvencij, ki so v zvezi z načelnim sporazumom med našo državo in Grčijo, kakor je bil dosežen tekom pogajanj z Venizelosom v Beogradu. Gre za konvencije o pristajniški službi v Solunu, o železniškem prometu, o poštni službi, o veterinarski službi in za konvencijo o medsebojnih carinah. Konvencije morajo biti gotove do 30. oktobra. Med 5. in 15. novembrom odpoluje naš zunanji minister dr. Marinković v Atene, kjer bodo svečano podpisane tako konvencije, kakor tudi pakt o razsodišču med Jugoslavijo in Grčijo.

* * *

POSOJLO JUGOSLOVANSKE MONOPOLNE UPRAVE.

Do daljših pogajanj se je posrečilo jugoslov. monopolni upravi najeti večjega posojila v inozemstvu. Pri Anglo-International bank v Londonu je dobila znesek enega milijona funtov kot kratkoročen kredit. To je četrti kredit, ki ga je dobila uprava od te banke, bil je pa sklenjen pod ugodnejšimi pogoji kot ostali trije. Skupiček bodo porabili za nakup lelošnjega tobačnega pridelka.

* * *

GOSPODARSKE IN POLITIČNE RAZMERE JUGOVZHDNE EVROPE.

Profesor rudarske akademije v Freibergu (Saška), dr. Hoffmann, je imel v Hannoveru v dvorani tamošnje Irgovske zbornice govor o gornji temi. Hoffmann pozna te dežele osebno, vsaj je tudi nam dobro znan po njegovem predavanju v Zbornici za TOI. Govoril je o agrarni reformi, o zemskih zakladih o možnoslih razvoja v industrijskem pogledu itd. Svoja izvajanja, zanimiva zlasti za Irgovca, je pojasnjeval s številnimi skioptičnimi slikami.

* * *

Guverner Narodne banke gosp. Ignat Bajloni na potu v Slovenijo. V uvodniku pod gornjim naslovom, ki smo ga priobčili izpod peresa generalnega tajnika g. dr. Frana Windischerja v zadnji številki našega lista, je v stavku »... gosp. Dragoljub Novaković, naš finančni kapitan...« vsled tiskovne pomoči izostala beseda »prvi«, tako da se mora dotični slavek pravilno glasiti: »Precej točno in redno je prihajal vsako leto enkrat in tudi večkrat v Slovenijo generalni ravnatelj Narodne banke gosp. dr. Dragoljub Novaković, naš prvi finančni kapitan...« — Uredništvo.

Ljubljanska borza.

Tečaj 24. oktobra 1928.	Povprečje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	228275
Berlin 1 M.	135550	135850
Bruselj 1 belga	—	79151
Budimpešta 1 pengő	—	99265
Curij 100 fr.	109410	109710
Dunaj 1 šiling	79874	80174
London 1 funt	27581	27661
Newyork 1 dolar	568450	570450
Pariz 100 fr.	22125	22325
Praga 100 kron	16837	16917
Trst 100 lir	—	29825

Dr. Francè Goršič:

O razsodiščih vobče in zlasti o stalnem razsodišču za obrtne stvari.

II. O stalnem razsodišču Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Po pozitivni pravni normi, to je po § 2. Bd zakona z dne 29. junija 1868. leta, št. 85 dr. z., smejo zbornice za trgovino in obrt kot razsodišča razsojati o trgovinskih in obrtnih stvarih, kadar so se prizadete stranke dogovorno podvrgele pristojnosti zbornicega razsodišča. V Sloveniji zbornicega razsodišča doslej nismo imeli, vsaj zadnjih 30 let ne, da bi bilo smelo poslovati. Prištevati bi ga bilo med dogovorjena ali tako zvana kompromisna razsodišča.

Finančnemu zakonu za leto 1928-1929 je bilo očitno na tem, da uvede stalna zbornična razsodišča na ozemlju vse države, kajti v členu 298. je obelodanjen dostavek k členu 119. zakona o radnjama (t. j. k srbskemu obrtnemu zakonu) oziroma tudi k §-u 3. gori citiranega zakona iz leta 1868. Ta dostavek se glasi, da smejo zbornice za trgovino in obrt odslej v vsej državi v svoji sestavi in za svoj okoliš osnovati stalno razsodišče, ki bo reševalo spore trgovinskega, obrtnega in industrijskega značaja. Kot pogoj pristojnosti razsodišča se zahteva, da se stranki s pismeno pogodbo podvržeta razsodišču. Tudi nova stalna zbornična razsodišča bo torej uvrstiti med kompromisna razsodišča.

Iz kompetence novih stalnih razsodišč so izvzeti spori med delodajniki in njihovimi nameščenci. Temu izjemi je razlog pač tudi ta, da so v Sloveniji posebni zakonski predpisi za mezdne spore obrtnikov in trgovskih pomočnikov. Brez razlike vrednosti, ki jo ima sporni predmet, sodijo namreč v mezdni in najemni spori med obrtnimi delodajniki in delavci posebna izredna državna sodišča, tako zvana obrtna sodišča, ki se shajajo v senatih treh sodnikov, izmed katerih je predsednik sodnik pravoznanec, sodina pa sta eden iz vrste delodajnikov, drugi iz vrste delavcev (zakon z dne 27. novembra 1896. leta, št. 218 dr. z.). Obrtna sodišča so pristojna tudi za spore, ki nastanejo iz službenih razmerij po zakonu o trgovskih pomočnikih, ako se ima glede delodajnikovega podjetja uporabljati obrtni red. Po drugi strani je dolžnost obrtnih zadrug, da, vsaka zase ali njih več skupaj, sestavijo razsodniški odbor za pomirjanje sporov, ki nastanejo med drugarji in njihovimi pomočniki radi delovnega, meznega ali učnega razmerja (§ 114. lit. c. obrtne novele z dne 15. marca 1883. l., št. 39 dr. z.). Tu se pristojnost s tem ustanovi, da se oba dela razsodniškemu odboru pismeno podvržeta. Kadar pa stranka razsodniški odbor na pomoč pozove, ne da bi bili obe stranki pismeno kompromitirali, tedaj nastopi pristojnost s tem, da se nasprotna stranka odzove povabilu ter na sami razpravi prizna, da je razsodniški odbor pristojen. Razsodniški odbor obrtnih zadrug spada potemtakem tudi med dogovorjena ali kompromisna sodišča, vendar pa nekoliko že prehaja v tip tako zvanih avtoriziranih ali obligatornih razsodišč. Pripomniti je še, da se sme odločba razsodniškega odbora obrtne zadruge glede sporov, za katere je obrtno sodišče stvarno pristojno, izpodbijati, ako se nahaja obrtna zadruga v okolišju kakega obrtnega sodišča, le pri obrtnem sodišču.

Delo stalnih razsodišč zbornic za trgovino in obrt bo torej omejeno na spore zborničnih pripadnikov med seboj in na njihove spore z vnanjimi osebam. Jasno je, da bo treba našo javnost šele vzgojiti v tem zmislu, da bo čim najčešče s pismeno razsodniško pogodbo prorogirala novo institucijo, katero je ljubljanska Zbornica za trgovino, obrt in industrijo sklenila za sedaj uvesti zgolj za spore obrtnega značaja. Ta postopek bo imel za pravne stranke očitne koristi.

Prvič bo zelo cenen, ker bo za razsodilo plačati zgolj fiksno takso po tar. post. 173 zakona o taksah, ne pa tudi takse 3% od vrednosti spornega predmeta po tar. post. 174 taksnega zakona.

Drugič bo postopek hitrejši, kakor je pri državnih sodiščih, ki so po vojni zelo obremenjena in bodo razbremenitve samo vesela. Postopanje bo določeno v pravilniku, ki ga mora sprejeti obči zbor zborničnih članov in odobriti minister za trgovino in industrijo. Razsodila in poravnave bodo imele izvršno moč razsodb rednih sodišč. Zoper razsodila bo dopusten samo pravni pripomoček pritožbe na pristojno sodišče, toda le na način in iz razlogov, navedenih v predpisih civilnopravnega reda, torej radi protirednih in stvarnih ničnosti, navedenih v § 595., točkah 1 do 8. Na podstavi razsodila, ki ga bodo s pritožbo ometali, se bo smela izvršiti le izvršba radi zavarovanja, ne izvršba radi izterjanja.

Slednjič je v naravi državljanovi, da se rajši izroči pravni zaščiti svoje družbene zaednice ko državnih sodišč, ne morda radi tega, ker sodnikom države ne zaupa, marveč radi tega, ker ima razsodnik kot strokovnjak dosti boljše poznanje dejanske in globlje umevanje dokaznega položaja. Res je, da bo poklicni sodnik pravnemu položaju vobče bolj kos ko razsodnik. Vendar velja to le toliko, kolikor se tiče pravnih norm, ki veljajo za vsakogar kot pravila ravnanja. Tako zvane odločbene norme za razsodišča nimajo iste veljave ko za sodišča, nego le toliko je imajo, kolikor je po posebnem zakonu proglašeno, da so za razsodišče tako obvezna, da je inace razsodilo izpodbijno. Vmes pa je cela šahovnica haskov, ki za državno sojenje ne obstoji, a obstoji za razsodniško sklepanje sodbe.

Zato je v interesu trgovcev in industrijev, da se stalno razsodišče zbornice za trgovino, obrt in industrijo čimprej popolni tudi s pravilnikom za spore trgovinskega in industrijskega značaja. Da bi se pojavil konflikt z razsodiščem ljubljanske borze za blago in vrednote, absolutno ni res, saj je rečeno borzno razsodišče pristojno obligatorno zgolj za spore, ki izvirajo iz borznih poslov, sklenjenih na njegovi borzi, kompromisno pa za spore, ki izvirajo iz trgovinskih blagovnih poslov, ki bi se mogli sklepati na borzi, a so bili sklenjeni zunaj borze. Niti kot dogovorjenemu razsodišču ne bo borznemu razsodišču stalno razsodišče zbornice hodilo v caker, ker bo v področje in pristojnost prevzelo zgolj taka opravila, ki se bodo nanašala na blago in predmete, s katerimi na borzi ni dovoljeno trgovati. Dokler bo stalno razsodišče sodilo le spore obrtnega značaja, bodo trgovci in industriji uživali blagodat razsodišča zgolj za blago, s katerimi se sme trgovati na borzi.

IN Vendar SPET RUSI.

Pisali smo, da so se petrolejska pogajanja Amerikancev in Angležev z Rusi razbila in da so sklenili pričeti petrolejski boj proti Rusiji. Sedaj pa zopet beremo: Doslej še nerešena uganka v sicer jasnem dogajanju spojitve v svetovni petrolejski industriji ostane ruski petrolejski sindikat. »Voss. Zeitung« poroča, da so velike skupine needine, ali naj se z Rusi vseeno sklene pogodba ali pa naj se prične kampanja proti njim. Skupina Royal Dutch Shell ima po zatrdilih dobro poučenih krogov namen, da zopet prične s pogajanjem z ruskimi petrolejskimi producenti, in sicer na drugi bazi kot zadnjič. Mislijo, da bodo Rusi opustili odpor proti skupnemu postopanju, če se jim bodo dovolili krediti. Družbi Burmah in Anglo Persian sta pa proti vsakemu sodelovanju z Rusi in za otvoritev takojšnjega boja proti njim. To so angleške družbe. Pride pa še ameriška Standard Oil. O tej beremo, da hoče ustanoviti svetovni trust rajši skupaj z Rusi kakor pa brez njih ali celo proti njim. Zato mislijo, da se bodo pogajanja z ruskimi petrolejskimi producenti vendarle zopet pričela.

Donos oblastnih davščin v ljubljanski oblasti.

V svojem predsedstvenem poročilu je ob otvoritvi zasedanja oblastne skupščine v Ljubljani predsednik g. dr. Natlačen podal tudi točno sliko o donosu oblastnih davščin v času od 1. februarja do 30. septembra 1928. Po njegovem poročilu je znašal donos oblastnih davščin v navedeni dobi med drugim:

1. Od navadnega vina Din 4.372.911 41 par (celoletni proračun: 6.000.000 dinarjev).
 2. Od finega vina Din 44.825-84 (celoletni proračun: Din 150.000-).
 3. Od piva Din 2.036.179-50 (celoletni proračun: Din 3.900.000-).
 4. Od navadnega žganja 2.048.411 dinarjev 99 par (celoletni proračun: Din 827.758-).
 5. Od špirta (alkohola) 7.742.797 dinarjev 19 par (celoletni proračun: Din 2.791.130-).
 6. Od premoga Din 737.685-68 (celoletni proračun: Din 2.000.000-).
 7. Od motornih vozil Din 367.241-50 (celoletni proračun: Din 1.000.000-).
 8. Od nočnega obiska gostiln Din 125.687-75 (celoletni proračun: 500.000 dinarjev).
 9. Od doklade na posebno pridobnino Din 320.000 (celoletni proračun: Din 2.000.000).
- Skupaj Din 17.795.740-86 (celoletni proračun: Din 19.468.888-).

Uspeh oblastnih davščin je torej proti pričakovanju ugoden, ker je

njihov donos že v dobi 8 mesecev dosegel celoletni proračun.

Sestavljanje proračuna za leto 1928 je pomenjal za oblastne samouprave več ali manj skok v negotovost, v temo. Radi tega je bilo tudi razumljivo, da se je presojal položaj precej pesimistično in šlo z davščinami raje na vzgor, nego da bi se na njih kaj pustilo. Uspeh prvih osmih mesecev je ustvaril za sestavo bodočega proračuna že kolikortoliko zanesljivo podlago. Upamo, da bo oblastna skupščina ob razpravi proračuna te ugotovitve polni meri upoštevala in temu primerno tudi prikrojila oblastne davščine za leto 1929, odnosno jih znižala, predvsem one, ki pospešujejo tihotapstvo (na špirt) ali preobčutno vplivajo na ceno (na pivo), opustila pa davščine, ki posegajo v produkcijski proces (na premog) ali dokazano niso dosegle svojega namena (nočni obisk gostiln).

Pri dobri volji, kakoršno pričakujemo od naše oblastne samouprave, smo prepričani, da bo upoštevala znano dejstvo, da morajo imeti tudi davki prostovoljnega značaja mejo navzgor. Preobčutna preobremenitev vodi, kakor se je pokazalo pri špirtu, do tihotapstva, ki odvzema oblasti izdatke del dohodkov, hkratu pa ne preči sporedne tendence oblastne samouprave, da po možnosti omeji uživanje alkohola.

Obdavčenje Kmetijskega društva v Trebnjem.

Z dnem otvoritve Kmetijskega društva v Trebnjem je isto tudi že prišlo s kršenjem zadrugnih pravil in je s tem formalno in stvarno zgubilo pravico do olajšave v obliki davčne prostosti. Faktično pa to društvo še danes uživa vso davčno prostost.

Spočetkom sicer bolj previdno, sčasoma pa vedno bolj očitno, je društvo prodajalo nečlanom svojo robo. Ker nisem nasprotnik zdravega in kmetu koristnega zadrugarstva, sem skušal večkrat prepričati vodilne člane, da bode zadruga služila svojemu namenu, ako bode v resnici tudi kaj nudila članom. S prodajo špecerije, manufakture in železnine na drobno pa bo prej ali slej doživelo neprijetno presenečenje. Svetoval sem jim, naj poskusijo v zadrugnem zmislu vnovčiti poljske pridele in na enak način naj uvažajo poljedelske stroje in sorodne potrebščine. Le s takim delom bodo sami sebi in članom pomagali. Seveda je bilo moje pošteno prizadevanje zamanj, nisem jih mogel prepričati in ostalo je pri starem.

Spustil sem se v borbo, da dosežem na podlagi konkretnih dokazov vsaj tako obdavčenje, kakoršnega smo bili drugi trgovci v polni meri deležni. Pošiljal sem vloge na merodajne davčne urade. Dosegel sem celo uradno preiskavo, ali kaj pomaga vse to, ko se je pa tozadevni akt kar na lepem zgubil in Kmetijsko društvo ni plačalo nič!

Miroval pa še vedno nisem, ako ravno se mi je sporočilo, da me bodo radi ostrega jezika pozvali na odgovor.

Poslal sem novo vlogo, v kateri sem društvo obdolžil, da je davčno oblast napačno informiralo o doseženem prometu. Pri običnem zboru je društvo članom objavilo bilanco, glasom katere je bil dosežen v enem letu milijonski promet (baje 12 milijonov kron) a prometnega davka je plačalo le deseti del.

Preteklo je 10 let, od kar so ubogo Slovenijo preplavile te vrste konsumna društva s pompozno in bahavo gesto odrešenika. Pokazalo pa se je, da same geste in pesek v oči ne držijo dolgo in tako so tudi ta društva do 70% že likvidirala z manjšim ali večjim krahom.

Tudi naše društvo je bilo že na potu likvidacije, pa se mu je od zgoraj to odsvetovalo.

Pred kratkim je vstopil nov poslovodja, kateri ima pogodbeno zavezane gotove procenote od čistega dobička. Vrgel se je z vso vmeno v vrtimec trgovskega življenja. Ko je bila

akcija za poceni galice že zaključena in ni bilo več dobiti te vrste galice, je dalo to društvo pred cerkvijo javno klicati, da se naj zglasijo oni, ki želijo po ceni galice. Galice so toliko dobili, da jim je baje še ostala!

Polno poguma na takih uspehih, se je društvo vrglo celo na trgovino en gros in pošilja skoraj po celi Dolenjski svojega poslovodjo, kateri ponuja vsem trgovcem sladkor po en gros ceni pri vsakem odjemu. Žal se je marsikateri trgovec spozabil in naročil tam med drugim tudi sladkor!

Upam, da sem s tem nudil davčni administraciji v Ljubljani dosti gradiva v svrhu postopanja v zmislu zadrugnega zakona z leta 1873, ki točno predvideva kazenske določbe v slučaju dokazanega prekoračenja.

Z zaupanjem pričakujemo od davčnih oblasti, da bodo v tem slučaju postopale s isto strogostjo, kakor so navajene pri drugih zemljanih.

Ivan Grosek.

Snežni čevlji — Galoš

prvovrstnih svetovnih znamk prodaja na veliko
JOSIP MORAVEC
 MARIBOR, Slovenska ulica 12
 Zahtevajte ponudbo.

IZ OGRSKEGA GOSPODARSTVA.

V zadnjih dneh so objavili sledeče zanimive podatke o razvoju ogrskega gospodarstva v zadnjih letih. V letih 1924 do 1927 je naraslo število v ogrski industriji zaposlenih delavcev od 194.000 na 217.500, delavcem izplačana mezda je narasla od 238 na 367 milijonov pengö, vrednost predelanih surovin in polfabrikatov od 991 na 1280 milijonov, vrednost fabrikatov pa od 173 na 2720 milijonov pengö. Izkaza o dvigu poljedelske produkcije z ozirom na razne činitele, ki na produkcijo vplivajo, niso mogli sestaviti. Ugotovili so samo, da je padla vrednost živine od 587 na 492 milijonov pengö. Stanje hranilnih vlog je naraslo v omenjeni dobi od 267 na 1047 milijonov pengö. Veletržni indeks je padel od 160 do 135.

Dober dobiček brez rizika

Razpečuje Fran Ksav. Lešnik, Maribor, Cankarjeva 26

Predsednik Zveze industrijcev v Zagrebu S. D. Aleksander o naši finančni gospodarski politiki.

Naša ministrstva so v polni meri zaposlena s sestavo proračunov. Obstaja tendenca, da se napravijo precejšnje okrnitve, ker so rezultati zadnjega leta pokazali, da so take redukcije nujno potrebne. Nimamo sicer na razpolago zaključnih računov, toda iz dosedaj objavljenih izkazov je razvidno, da so bili dohodki mnogo manjši od predvidenih in sicer posebno v prometnem ministrstvu, odnosno pri državnih železnicah in javnih podjetjih. Seveda so se omejili tudi izdatki. V prometnem ministrstvu se niso izvršile nikake nove investicije in v vojnem ministrstvu so se dosegli bistveni prihranki. Na ta način bo zopet možno priti do ravnovesja. To pa so več ali manj fiktivne in ne realne razmere. Država mora izoblikovati svoje gospodarstvo in zato je v prvi vrsti potreben dober, hiter in cenen promet. Posebno nujen pa je še v tem letu, ko je pšenična žetev izpadla zelo dobro in je treba odviske pravočasno odrediti preko meje.

Merodajni činitelji hočejo z novim posojilom v znesku 100.000.000 nemških mark nabaviti železniškega materiala, oziroma lokomotiv, vagonov in tračnic. Poročalo se je o predpogodbi z »Stahlunion« v Düsseldorfu, ki je od svoje strani zopet računala s posojilom v Ameriki. Pred kratkim pa se je zvedelo, da so tudi druge firme napravile ponudbe.

Predvsem potrebujemo vagonov. Zadoštuje omeniti, da je Generalna direkcija državnih železnic v zadnjem času izjavila, da razpolaga s 40.000 tovornih vozov, tako da je mogoče vsak dan dovesti v promet približno 3000 vagonov. Potreba pa znaša ca 8000 vagonov. To je nesorazmerje, ki ga je treba odpraviti, da ne nastane preobčuten zastoj v prometu.

Skleniti posojilo v blagovnih dobavah v splošnem ni simpatično. Pri tem ni nikdar mogoče ugotoviti, po kakem obrestnem kurzu se nudi. Posebno pa je opozoriti še na dejstvo, da bi radi takih dobav trpela škoda naša domača metalna in železna industrija. Kakor v drugih državah, je tudi pri nas ta industrijska panoga navezana na državna naročila, ki se razdele na več let. Če ta izostanejo, je domača industrija težko oškodovana, delavci ostanejo brez zaslužka in država, ki ima gotovo velik interes na tem, da se uspešno razvija, je ne more alimentirati.

Centrala industrijskih korporacij je razpravljala v tej važni zadevi našega gospodarstva in zahteva, da se

pod vsakim pogojem material, ki se proizvaja doma, tudi tukaj nabavlja, da se vrše dobave sukcesivno in tako zagotovi stalna zaposlitev naše metalne in železne industrije.

Trenutno se vrše tudi pogajanja s švedskim vžigaličnim trustom, ki naj dobi vžigalični monopol v naši državi. Ta trust je danes že svetovska organizacija, ki je sklenil sličen dogovor v naši sosedni državi Ogrski. Pogajanja vodi naša monopolna uprava, ki bi mogla na podlagi posojila vrniti obratne kredite, ki jih je prejela. Država pa zopet namerava porabiti denar za plačilo nabav iz prejšnjih let. To bi bilo od velike ugodnosti za naše gospodarstvo, ki bi prišlo tako do mobilizacije vezanih kreditov in do možno uspešnejšega dela. Posameznosti tega važnega vprašanja še študira poseben komite in zaenkrat javnosti še niso dostopne.

O velikem državnem posojilu se zdi, da se danes ne vodijo pogajanja. Sedanje prilike so zanj tudi malo ugodne, kajti na svetovnem denarnem trgu vlada precejšnja napetost in bi politične prilike pri nas komaj jamčile ugoden potek.

Naša trgovinska bilanca se bo v zadnjem kvartalu na vsak način ugodno končala; na to kaže že položaj v mesecu avgustu in septembru, v katerih je posebno izvoz žita dosegel lepe rezultate. Tako bo prišel zopet denar v deželo in bo popustila napetost, ki se izraža trenutno v povečani obrestni meri.

Zakona o industrijskih obligacijah še nismo dobili in tako je še prezgodaj govoriti o ustanovitvi banke za industrijski kredit. Vse vesti, ki se širijo o tem, so iz trte zvite. Šele ko bo država prišla v položaj, da doseže večje posojilo in bomo imeli zakon o industrijskih obligacijah, bo mogoče preskrbeti našo industrijo z dolgoročnimi krediti, brez katerih je nemogoča njena obnova in napredek.

Naše gospodarstvo potrebuje notranji in politični mir. Kajti gospodarstvo se more razvijati samo v znamenju miru. Gospodarstvo mora iti svojo pot brez ozira na politične prilike. Seveda je delo pod težkimi političnimi razmerami malo plodno in podvrženo zastojem. Vsi naši gospodarski krogi morajo torej želeči, da se naše politične prilike kaj kmalu konsolidirajo. Potem bo ustvarjena tudi podlaga, na kateri se bo mogla razvijati zdrava gospodarska politika.

(»Neue Freie Presse« z dne 20. okt. 1928.)

Bolgarski tobak.

Na svetovni trgovini s tobakom so udeležene balkanske dežele s ca 16 odstotki; z drugimi besedami: one eksportirajo vsako leto okoli 80 milijonov kg tobaka. Od tega povprečnega letnega eksporta je prišlo na Bolgarijo leta 1925 34 milijonov kilogramov, leta 1926 27,7, leta 1927 27,5, in v prvih sedmih letošnjih mesecih 15.546 milijonov kg. Vrednost leta 1925 eksportiranega bolgarskega tobaka je znašala 40 odstotkov vsega iz balkanskih držav izvoženega tobaka; odstotni delež leta 1926 je znašal 35 odstotkov, leta 1927 prav tako 35% in v prvih letošnjih sedmih mesecih nad 50 odstotkov skupne vrednosti iz balkanskih dežel eksportiranega tobaka. Po mnenju kompetentnih mest je dvig vrednosti v tekočem letu eksportiranega tobaka posledica dviga tobačnih cen na svetovnih trgih; seveda bi pa to še nič ne pomenilo, če bi se ne bila zboljšala tudi kvaliteta bolgarskega tobaka.

Že par let sem preživlja bolgarska tobačna produkcija koncentracijski proces. S tobačno rastlino obdelani

svet je znašal leta 1925 še 514.000 dekarov (1 dekar = 10 arov), leta 1926 samo še 314.000 dekarov, leta 1927 239.000 in letos 215.000 dekarov. Skupna tobačna produkcija je temu primerno nazadovala; l. 1925 je znašala 39,9 milijonov kg, leta 1926 še 27,7, l. 1927 samo 15,8, letošnji pridelek pa cenijo na 12-14 milj. kg. Primerjanje številke produkcije in eksporta nas ne sme motiti; v eksportu so večkrat vsebovane še zaloge in prejšnjih let. Po uradnih turških in grških podatkih tudi v onih deželah produkcija zelo nazaduje. Ta okolnost daje Bolgariji in njenim sosedam priliko, da likvidirajo zaloge prejšnjih let ter da prehajajo k bolj racionalnemu obdelovanju tobačnih kultur. V prvih sedmih letošnjih mesecih je znašal izvoz bolgarskega tobaka, kot omenjeno, 15.546 milj. kg. Šel je pa tobačni eksport v sledeče dežele: v Avstrijo 2.595 milj. kg, v Anglijo 21.000 kg, v Belgijo 1.415 milj. kg, v Nemčijo 6.345 milj. kg, na Grško 16.000 kg, v Egipt 416.000 kg, v Italijo 1.902 milj. kg, na Poljsko 1.017 milj. kg, v Francijo samo 3000 kilogramov, na Holandsko 1.040 milj.

dosežete s prodajo

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

kilogramov, v Češkoslovaško 144.000 kilogramov, v Švico 6000 kg, na Ogrsko 565.000 kg in v druge dežele 590.000 kg.

Sedaj se vršijo pogajanja s poljsko tobačno režijo glede prodaje večjih partij bolgarskega tobaka na Poljsko.

TRGOVSKA BILANCA AVSTRIJE.

V septembru je znašal uvoz v Avstrijo 288 milijonov šilingov, izvoz iz Avstrije 202 milijona; pasivnost je bila manjša kot v avgustu. V prvih treh četrtletjih je znašal uvoz 2370 mil. šil., izvoz 1615 mil., pasivnost torej precejšnja. Pri tem omenimo, da se zelo dviga blagovni promet po aeroplanih: uvoz leta 1926 264 slolov, lani 344, izvoz 493 in 751 slolov. Največ so prevažali po aeroplanih tekstilije, kar je pač umevno.

* * *

ČEŠKOSLOVAŠKO KOVINARSTVO.

Preteklo leto zaznamuje češkoslovaško kovinarstvo skoraj v vseh panogah večji razvoj. V tisočih tonah podamo glavne vrste:

Od tega surovo:

	Surovo železo	Lito železo	Svinec	Cink	Baker
1925:	1166	207	2-4	3-0	0-5
1926:	1088	177	2-4	2-8	0-4
1927:	1260	225	2-6	6-3	0-3

Produkcija železa je znašala lani 1¼ milj. ton v vrednosti 748 milijonov Kč. Obratovalo je 15 plavžev od 25 obstoječih; podjetij, ki so delala, je bilo šest, tri so počivala. Predelanih je bilo nad dva milijona ton železne rude, 125.000 ton manganove rude in 133.000 to železnih odpadkov. Od rude je bilo 1.261.000 ton iz češkoslovaških rudnikov, 826.000 ton pa iz inozemstva.

ADRESAR

mesta Ljubljane in okolice se zopet dobi v vseh knjigarnah in pri založništvu: A D A N A, družba z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3.

Iz naših organizacij.

Trgovski gremij za mariborsko okoličico naznanja odlok velikega župana, s katerim se odreja sledeče: 1. Obratovalni čas za trgovine in branjarje izven mesta traja ob delavnikih od 7. do 12. in od 14. do 19. ure, ob nedeljah pa: a) v krajih, kjer ni službe božje, od pol 8. do pol 10. ure; b) v krajih z eno sv. mašo po isti dve uri; c) v krajih pa, kjer je več svetih maš, določi obratovalni čas občinski predstojnik. — 2. V občinah Krčevina, Lajtersberg in Kamnica morajo biti trgovine ves dan zaprte. — 3. V občinah Kamnica, Krčevina, Lajtersberg, Podbrežje, Radvanje, Sludenci in Tezno smejo vse trgovinske obratovalnice ob sobotah tudi v času, določenem za opoldanski odmor, obratovali.

Industrija.

Nemška strojna industrija. Nemška zveza strojne industrije poroča, da kaže domača kupčija nadaljne znake poslabšanja. Število tvrdk z nezadostnimi naročili v domači kupčiji se je dvignilo v septembru za 15 odstotkov. Tudi nova naročila ne prihajajo tako pogosto kot prej. Zunanja trgovina ni bila popolnoma na višku prejšnjega meseca, in sicer ne glede povpraševanja in ne glede naročil.

GOSPODARSKE VESTI.

Izvoz melase iz Češkoslovaške bo vsled pomanjkanja krmil prepovedan najmanj do konca bodočega oktobra.

Mednarodni kartel strojne žice se bo na seji 26. t. m. posvetoval o podaljšanju kartela preko leta 1928.

Garrah je postal naslednik Stronga, umrlega bivšega guvernerja newyorške zvezne rezervne banke. On bo nekakšen kontrolor kreditne politike rezervnih bank.

Ameriška industrija pnevmatik zaznamuje v avgustu in septembru rekordno produkcijo in temu primerno prodajo. Beremo, da bodo izvedla velika podjetja produkcijsko omejitev za ca 15%.

Poleg pogajanj s podjetjem Škode se pogaja jugoslovanska vlada glede izgradbe kovinskih tovarn itd. tudi še s Kruppom in z Združenimi jeklarnami (Vereinigte Stahlwerke).

Število brezposelnih v Avstriji je znašalo sredi oktobra nad 114.200 oseb, za ca 1600 več kot 30. septembra. Največ brezposelnih je bilo seveda na Dunaju, skoraj 54.000.

Bankovec v obtoku je bilo v Avstriji na koncu prvega oktobrega tedna za 929 milijonov šilingov, kritje je znašalo 41,3%.

Izgradba avstrijskih zveznih cest stalno napreduje in je v proračunu za leto 1929 vstavljen že zopet znesek 11 milijonov šilingov.

Nov most čez Donavo bodo zgradili v Budimpešti; stroški so preračunjeni na 25 milijonov pengő.

Ogrsko prosto pomorsko plovbo hočejo podpreti z državno subvencijo; to je v korist ogrskemu gospodarstvu in obenem vsaj delna preskrba brezposelnih mornariških častnikov in strojnikov.

Petrolejska družba Burmah Oil razdeljuje zopet 10% interimno dividendo, tako kot lani. Celotna lanska dividenda je bila 20 odstotna.

Portugalska ne bo prejela več nemških reparacijskih dajatev v blagu, temveč zahteva samo gotovino.

V kovinski industriji Evrope in Amerike se pripravlja kompromis in se že dalj časa vršijo tozadevna pogajanja.

Interesna skupnost General Motors - Fiat? Poročila iz Newyorka javljajo, da se vršijo pogajanja med General Motors in Fiat, ki merijo na denarno podporo družbe Fiat polom Amerikancev. Ker se nahaja Fiat menda v finančnih težkočah, je vest precej verjetna. Znano je, da so General Motors šele pred kratkim uvedli podobno akcijo za razširjenje svojega angleškega prodajnega hrga.

Avstrijski proračun izkazuje 1777 milijonov šilingov dohodkov in 1742 milijonov izdatkov, torej 35 milijonov prebilka.

Strajk v Lodžu je končan in so vsi delavci v ponedeljek zopet pričeli z delom.

Prosto pristanišče so otvorili v Budimpešti in so ga izročili prometu. Obstoji iz trgovskega in iz petrolejskega pristanišča. Obratovanje je v rokah ogrske države.

Nakupovalni kartel je ustanovilo pet velikih nemških blagovnih hiš; v vseh vprašanih nakupa bodo tvrdke skupno poslovale.

Ameriško konjunkturo označajo kljub raznim nasprotnim znakom soglasno še zmeraj za ugodno.

Tudi premog na Svalbardu (Spitzbergih) bodo porabili za proizvodnjo petroleja in bencina.

Dr. Steiner je postal predsednik italijansko - češkoslovaške trgovske zbornice v Milanu.

Pridelek dalmatinskega vina je lrpel vsled štiri mesece trajajoče suše in bo dal samo 650.000 hl.

V Belgijskem Kongo se snuje ustanovitev nove petrolejske družbe z glavnico 40 milijonov belg. frankov; Royal Dutch bo dal 15 mil. fr., Shell 10, Anglo-Saxon Petroleum Co. 11 itd.

Pasivnost nemške zunanje trgovine je v znamenju nazadovanja; september je bil boljši kot avgust.

RAZNO.

Borza dela v Mariboru. Od 14. do 20. oktobra je dela iskalo 83 moških in 63 ženskih, tedaj 146 oseb, praznih je bilo 84 službenih mest, delo je dobilo 84 oseb, t. j. 48 moških in 36 ženskih; odpotovalo jih je 13, odpadlo pa 28; koncem tedna jih je ostalo v evidenci 584 oseb. Od 1. januarja do 20. oktobra pa je dela iskalo 7229 oseb, 3797 službenih mest je bilo praznih, delo je dobilo 2570 oseb, odpotovalo jih 1597, odpadlo pa 2478.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 10 viničarjev, 16 majarjev, 18 hlapcev, 1 krojač, 2 vrtnarja, 20 poljskih delavcev, 3 čevljarji, 1 mizar, 1 slaščičar, 1 kolar, 1 livar, 1 črkoslikar, 1 pekovski pomočnik (za Bosno), 2 kotlarja, 3 zidarji, 2 tesarja, 1 lončarski pomočnik, več vajencev (mizarske, pekovske, čevlarske, ključavničarske, zlatarske in mlinarske obrti) kakor tudi 6 kmečkih dekel, 9 kmečkih gospodinj, 10 služkinj, 6 kuharic, 1 kuharica za gostilno, 2 varuški, 3 sobarice, 2 likarici, 7 šivilj za perilo, 3 natakarice, 1 blagajničarka v kavarno, 2 šiviljski vajenki.

Avstrija. Avstrijska skupina mednarodnega kartela za surovo jeklo je v prvih štirih mesecih letošnjega leta producirala 147.000 ton, med tem ko je znašala dovoljena kvota 133.000 ton. Tudi češkoslovaška in ogrska kvota je bila prekoračena. Kazen za srednjeevropsko skupino je bila znižana na 2 dolarja za vsako tono.

Avstrijska avtomobilna industrija je prodala na domačem trgu za 30% več avtomobilov kot lani.

Rumunija. Gospodarski položaj Rumunije je vedno težji in to zaradi neugodne konjunktore in radi omejitve kreditov od strani bank. Dnevno naraščajoče število meničnih protestov je izpodkopalo zadnji ostanek zaupanja v solidnost rumunskega trgovstva. V drugi četrtini leta 1928 je število meničnih protestov naraslo na 20.067 v vrednosti 353 milijonov lejev, samo v mesecu juliju je bilo 6528 meničnih protestov v vrednosti 161 milijonov lejev, to je še enkrat več kot leta 1927. V teh številkah niso započnane menice glaseče se na tujo valuto, katerih vrednost znaša za prvih sedem mesecev 400 milijonov lejev. V prvih šestih mesecih so bili 120 trgovcem dani moratoriji in to pri skupnem dolgu 1,3 milijarde lejev. Konkurz je bil razglašen nad 70 tvrdkami, katerih skupen pasivum znaša 700 milijonov lejev.

Parna žaga v Srbiji išče enega žagarja, enega cirkularista ter strojnika, ki ume tudi brusiti žage. Nastop službe 15. novembra t. l. Interesenti naj se javijo pri javni Borzi dela v Mariboru. Zunanji ponudniki naj priložijo znamke za odgovor.

Velika Britanija. Število brezposelnih v Angliji je znašalo dne 3. septembra tega leta 1.324.700, to je 4673 več kot prejšnji teden, oziroma 250.000 več kot v istem času preteklega leta.

Britanski koncern za zrakoplovstvo bo začel s prihodnjim letom dobival večje subvencije od vlade. V prvih dveh letih obstoja je imela družba od 15 do 20 tisoč funtov izgube v tretjem letu pa je imela že 11.000 funtov dobička. Število potnikov je skočilo od 11.170 na 25.313. Zrakoplovi omenjene družbe so preleteli preko 3 milijone milj in pri tem je zaznamovati samo en smrten slučaj nezgode.

Angleška produkcija jekla že nekaj mesecev sem stalno pada. V avgustu je bila produkcija za 18.800 ton manjša kakor v juliju in za 77.000 ton manjša kot v avgustu preteklega leta.

Angleški izvoz je znašal v mesecu avgustu letošnjega leta 62,2 mil. funtov proti 60,8 milijona v mesecu juliju (meseca avgusta lanskega leta je znašal izvoz 59,4 milijona funtov, torej za 2,8 milijona manj kot letos). Izvoz je znašal 97,7 proti 95,5 in proti 90,1 milijona funtov (velja za iste mesece kot izvoz). Posebno se je povečal izvoz volil, volne, strojev, železa in jekla.

Litvanska. Litvanska vlada je sklenila z oktobrom 1928 povišati carino za 30% in sicer za uvoz blaga iz onih držav, ki niso sklenile trgovske pogodbe z litvansko republiko.

TRŽNA POROČILA.

Svetovni žitni trg. V zadnjih dneh so zaznamovali prekomorski žitni trgi precejšnje kolebanje cen. Vzrok tiči v prizadevanju U. S. A. za nadvrednotenje cen. Bolj ko se bližajo volitve, bolj so potrebni glasovi farmerjev in s tem v zvezi višje cene za žito. Vsi dosedanja poskusi so se pa izjalovili in so se zatekli Amerikanci slednjič k najbolj naravni metodi, da so namreč prinašali na trg prav neznatne množine žita in s tem preprečili preveliko ponudbo. A s tem dosežena višja cena je imela le prav kratko življenje, ker so druge prekomorske dežele prišle z velikimi ponodbami na trg. Temu se tudi ne moremo čuditi. Kanada na primer dobro ve, da bodo spričo velikih zalog v U. S. A. po volitvah cene močno padle, in skušajo zato Kanadci po sedanjih cenah prodati kolikor mogoče velike množine. To se jim ne posreči toliko v Evropi, kjer je trenutno potreba po pšenici majhna, kot na Kitajskem in na Japonskem, kjer je riž letos izredno slabo uspel, in pa na Ruskem, kjer je bil pridelek žitaric letos prav zanič. Pač pa opozarjajo na to, da so se pojavili v zadnjem času znaki, ki bi mogli na svetovnem trgu eventu-

alno povzročiti zopet majhno hausse. Najznamenitejše v tem oziru je zadnje uradno argentinsko poročilo, po kojem znaša eksportni previšek sedaj samo še 420.000 ton pšenice, dočim so cenili zaloge v juliju še na približno 1.000.000 ton. Iz tega je razvidno, da je Argentina v zadnjih mesecih prodajala v povečani izmeri. Dalje opozarjajo tudi na to, da bo avstralski pridelek najbrž manjši kot so prvotno domnevali. Koliko je na zadnjih vesteh udeležena špekulacija, težko reči.

* * *

MARIBORSKI TRG, DNE 20. OKTOBRA 1928.

46 slaninarjev je pripeljalo na 46 vozov 141 zaklanih svinj, kmetje pa 16 voz krompirja, 4 voze čebule, 6 voz zeljnatih glav in 5 voz sadja na trg, kateri pa drugače ni bil prav dobro založen in tudi obiskan ne. Svinjsko meso je bilo malo dražje kakor obično, med tem ko so cene govedini, teletini, ovčjemu mesu in konjini ostale dosedajne.

Perutnine in drugih domačih živali je bilo komaj 200 komadov. Cene so bile piščancem 30—70 Din za par, kokošem 35—50, racam in puranom 25—80, domačim zajcem 10—25 dinarjev komad.

Morske ribe so se prodajale po 20 Din za kg.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene krompirja 1,25—1,50, čebuli 3—5, česnu 16—18, kislemu zelju 5, kisi repi 3, svežemu zelju 1—1,25, paradižnikom 4—5, ohrovu 1,25—4, maslu 40—65, siru 26 do 80 Din za kg, jajcam 1,75—2 Din za komad, gobam 2,50—5 Din za kupček, zeljnatim glavam 0,75—2,50, kumarcam 2—3, karfičju 5—10 Din za komad. Sadju: jabolkam 4—6, hruškam 8—12, grozdju 8—12 Din za kilogram. Cvetlicam 0,25—6, z lonci vred 10—50 Din za komad.

Lesena in lončena roba se je prodajala po 1—100 Din, brezove metle 2—5 Din komad, keruzna slama 25 Din vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 17. oktobra so kmetje pripeljali 11 voz sena in 6 voz slame na trg in so prodajali seno po 100—130 Din, slamo pa 60—70 Din za 100 kg; v soboto 20. t. m. pa so pripeljali 9 voz sena in 2 voza slame. Ta dan so cene izvanredno poskočile in sicer se je seno prodajalo po 150—160 Din, slama po 75 Din za 100 kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava stoječih blagajn. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje pismeno dražbo za nabavo petih stoječih blagajn štev. 1. Dražba bo dne 3. decembra 1928 ob 11. uri v pisarni poštna direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg štev. 2, soba štev. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu poštna direkcije v Ljubljani, soba štev. 41, kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi pogoji.

Dobave. Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. oktobra t. l. ponudbe glede dobave jermenov in spojki; do 2. novem-

bra t. l. glede dobave 400 komadov vzmetnih podložkov. — (Predmetni pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.) Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 31. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 300 kg bombaža za čiščenje strojev in 500 kg različnih cunj za sušenje strojev; do 5. novembra t. l. glede dobave 3000 m tračnic. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 8. novembra t. l. pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave surovega sukanca, 20.000 kg preje do jute, 10.000 kilogramov parafina, 36.000 kg žvepla, 80.000 kg amonijevega solitra, 10.000 kg trinitronaftalina, 12.000 kg tera, 2000 m platna in 15.000 nafte. — Dne 12. novembra t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu, glede dobave raznih desk. — Dne 13. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznega lesa. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 9. novembra t. l. se bo vršila pri Glavnem Sanitetskem slagališču v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 150 garnitur malih poljskih lekarn; dne 26. novembra t. l. glede dobave 6000 komadov slamnic; dne 28. novembra t. l. glede dobave 2000 komadov košar za sanitetni material; dne 30. novembra t. l. pa glede dobave 540 različnih šatorov. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem slagališču.) — Dne 12. novembra t. l. se bo vršila pri Upravi Dravskega Intendantskega slagališča v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave kotlov za poljske kuhinje. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem slagališču.) — Dne 12. novembra t. l. se bo vršila pri mašinskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 1500 komadov gledalnih stekel, 2000 komadov vodostanskih štel in raznih šip; dne 13. novembra t. l. glede dobave 110.150 komadov raznih tiskovin; dne 14. novembra t. l. glede dobave 3100 komadov kaučuk-zagostk, 380 kilogramov kaučuk-platna in 400 komadov kaučuk-obročkov; dne 15. novembra t. l. glede dobave 8000 komadov mazalnih blazinic; dne 16. novembra t. l. glede dobave 1220 kg bakrenih cevi. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so na vpogled pri omenjenem odeljenju.)

Prodaje. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 15. novembra t. l. ponudbe glede prodaje bukovega lesa. — Dne 15. novembra t. l. se bo vršila pri Auto-Komandi II. armijske oblasti v Sarajevu ofertalna licitacija glede prodaje starih avtomobilov in avtomobilskih delov. — (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

R. WILLMANN

STROJNO PODJETJE
LJUBLJANA, SLOMŠKOVA ULICA ŠT. 3

Izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, transmisijske naprave, tovarna dvigala vseh vrst, rebraste cevi iz kovanega železa. Prevzema projektiranje in opremo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vsa v strojno stroko spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti najhitro.

Malinovec

zajamčeno prisine, izborne kakovosti, izdelan samo iz pravih gorskih malin, kakor tudi neoslajen MALINOV SOK (Succus), prodaja v vsaki množini po zmernih cenah tvornica

„ALKO“

družba z o. z. LJUBLJANA, Kolizej.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. - Raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom. Ceniki na razpolago!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/I.

prodaja samo na debelo

PREMOG tu- in inozemski za industrije in domačo kurjavo, KOVAŠKI PREMOG vseh vrst, KOKS, livarski, plavžarski, plinski, BRIKETE.

Dobro službo

in lepo eksistenco nudi vsakomur naš pletilni stroj z aparatom za vzorčno pletenje, in popolnim brezplačnim poukom, ki ga dobite edino le pri tvrdki

F. KOS

Ljubljana, Židovska ul. 5.

Trgovci in industrijci

TRGOVSKI
— LIST! —se priporoča
na

oglašanje inseratov!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2559